Euroopan parlamentti
2024-2029

Oikeudellisten asioiden valiokunta

2025/2079(INL)

30.6.2025

MIETINTÖLUONNOS

suosituksista komissiolle aiheesta 28. oikeusjärjestys: uusi oikeudellinen kehys innovatiivisille yrityksille
(2025/2079(INL))

Oikeudellisten asioiden valiokunta

Esittelijä: René Repasi

(Aloite – työjärjestyksen 47 artikla)

(Ehdotuksen laatija: René Repasi)

PR_INL

SISÄLTÖ

Sivu

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 3

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYKSEN LIITE: PYYDETYN EHDOTUKSEN SISÄLTÖÄ KOSKEVAT SUOSITUKSET 8

PERUSTELUT 14

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA 17

Esittelijä ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti saaneensa tietoja seuraavilta yhteisöiltä tai henkilöiltä valmistellessaan mietintöluonnosta: 17

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

suosituksista komissiolle aiheesta 28. oikeusjärjestys: uusi oikeudellinen kehys innovatiivisille yrityksille
(2025/2079(INL))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 225 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 50 artiklan ja 114 artiklan 1 kohdan,

– ottaa huomioon sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista (Rooma I) 17. kesäkuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008[1],

– ottaa huomioon tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12. joulukuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012[2],

– ottaa huomioon sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta 23. heinäkuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014[3],

– ottaa huomioon tietyistä yhtiöoikeuden osa-alueista 14. kesäkuuta 2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1132[4],

– ottaa huomioon EU:n start-up- ja scale-up-strategiasta 28. toukokuuta 2025 annetun komission tiedonannon (COM(2025)270),

– ottaa huomioon sisämarkkinoita käsittelevän 17. huhtikuuta 2024 julkaistun Enrico Lettan raportin ”Much more than a market”,

– ottaa huomioon Euroopan kilpailukyvyn tulevaisuutta käsittelevän 9. syyskuuta 2024 julkaistun Mario Draghin raportin ”The future of European competitiveness”,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 47 ja 55 artiklan,

A. ottaa huomioon, että yrityksiin, erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yritykset), start-up-yrityksiin ja scale-up-yrityksiin, sovelletaan hyvin erilaisia sääntöjä eri jäsenvaltioissa; ottaa huomioon, että tämä sääntelyn monimuotoisuus ja

---

1 EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/593/oj.
2 EUVL L 351, 20.12.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1215/oj.
3 EUVL L 257, 28.8.2014, s. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj.
4 EUVL L 169, 30.6.2017, s. 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1132/oj.

tuntemattomassa ympäristössä toimimisesta aiheutuvat kustannukset haittaavat yritysten yleiseurooppalaista rahoitusta;

B. katsoo, että yhtenäinen eurooppalainen järjestelmä voitaisiin saavuttaa paitsi erillisellä unionin säädöksellä myös ottamalla käyttöön sääntöjä, jotka toimivat kunkin jäsenvaltion kansallisen oikeusjärjestelmän rinnalla;

C. ottaa huomioon, että monet start-up- ja scale-up-yritykset unionissa kehittävät läpimurtoteknologioita; ottaa huomioon, että usein ulkomaiset yritykset hankkivat näitä yrityksiä ennen kuin ne ovat vakiinnuttaneet asemansa; ottaa huomioon, että tällaiset yrityskaupat jäävät usein unionin yrityskeskittymiin sovellettavien valvonnan raja-arvojen alapuolelle;

D. ottaa huomioon, että innovatiivisten yritysten on voitava saada riskipääomaa, korkean osaamistason työntekijöitä ja pitkän aikavälin investointeja, niiden on kyettävä skaalautumaan ja hyötymään yleiseurooppalaisesta liikkuvuudesta ja niitä on suojattava yrityskaupoilta, joissa ostajan tarkoituksena on ostaa kilpailija ulos markkinoilta;

Yleiset periaatteet

1. suhtautuu myönteisesti komission sitoumukseen esittää lainsäädäntöehdotus innovatiivisiin yrityksiin sovellettavasta 28. oikeusjärjestyksestä, jäljempänä ’28. oikeusjärjestys’ ja siihen, että tämä ehdotus käsittäisi lainsäädäntöehdotuksen direktiiviksi ja sen oikeusperustana olisi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 50 artikla ja 114 artiklan 1 kohta;

2. vastustaa tiukasti SEUT-sopimuksen 352 artiklan 1 kohdan käyttämistä oikeusperustana, koska se viivästyttäisi lainsäädäntöehdotuksen hyväksymistä yksimielisyyttä koskevan vaatimuksen vuoksi; suhtautuu kriittisesti siihen, että 28. oikeusjärjestyksen perustamisessa hyödynnettäisiin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 20 artiklassa ja SEUT-sopimuksen 329 artiklassa tai hallitustenvälisissä sopimuksissa tarkoitettua tiiviimpää yhteistyötä;

3. toteaa, että SEUT-sopimuksen 50 artiklassa ja 114 artiklan 1 kohdassa edellytetään yhtiöoikeuden yhdenmukaistamistoimia, jotka edellyttävät täytäntöönpanoa jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä; katsoo, että tässä tapauksessa olisi suosittava maksimaalista yhdenmukaistamista, jotta voidaan varmistaa yhdenmukaiset säännöt kaikissa jäsenvaltioissa;

4. pitää 28. oikeusjärjestystä askeleena kohti sisämarkkinoiden syventämistä ja entistä tiiviimpää Euroopan yhdentymistä;

5. toistaa, että 28. oikeusjärjestyksen soveltamisen vapaaehtoisesti valitsevien yritysten olisi sitouduttava noudattamaan sen sääntöjä;

6. korostaa, että yrityksen valinta soveltaa 28. oikeusjärjestystä on tunnustettava automaattisesti kaikkien 27 jäsenvaltion kansallisissa oikeusjärjestyksissä;

7. on tietoinen riskistä, että 28. oikeusjärjestys saattaa mahdollistaa sen, että pakottaviin kansallisiin säännöksiin sisältyvää heikompien osapuolten suojelua kierretään; korostaa,

että 28. oikeusjärjestyksestä ei saa tulla välinettä, joka nakertaa olemassa olevaa suojelun tasoa; vaatii, että suojatoimet vahvistetaan aineellisilla säännöillä, joihin liittyy korkeatasoinen suoja, ja lainvalintasäännöillä, joilla varmistetaan pakottavien kansallisten sääntöjen soveltaminen;

Innovatiivisiin yrityksiin sovellettava 28. oikeusjärjestys

8. katsoo, että 28. oikeusjärjestyksen olisi koskettava pääasiassa yhtiöoikeuden sääntöjä ja että mahdollisuus kuulua sen piiriin olisi oltava ainoastaan pörssissä listaamattomilla osakeyhtiöillä; katsoo, että 28. oikeusjärjestyksen olisi oltava sääntökokonaisuus, joka on yhdistettävä nykyisiin tai uusiin kansallisiin yhtiömuotoihin;

9. ehdottaa, että 28. oikeusjärjestyksen kattama yhtiömuoto nimetään ”eurooppalaiseksi start-up- ja scale-up-yritykseksi” (ESSU); kehottaa lisäämään lyhenteen ”ESSU” nykyisten kansallisten yhtiömuotojen lyhenteisiin;

10. korostaa, että 28. oikeusjärjestys ei rajoita unionin ja kansallisen lainsäädännön soveltamista individuaalisessa ja kollektiivisessa työoikeudessa eikä työntekijöiden osallistumista päätöksentekoon koskevien sääntöjen soveltamista;

11. korostaa tarvetta yksinkertaistaa yritysten perustamista ja rekisteröintiä; kehottaa vähentämään menettelyjen monimutkaisuutta ja mahdollistamaan sen, että ESSU:n perustamista koskeva rekisteröintimenettely voidaan saattaa loppuun 48 tunnin kuluessa; kehottaa antamaan mahdollisuuden toimittaa yhtiöasiakirjat verkossa yhtiömuodon koko olemassaolon ajan ja panemaan ESSU:n rekisteröinnissä kaikilta osin täytäntöön yhden kerran periaatteen; katsoo, että digitaalisten menettelyjen, kuten digitaalisina kokouksina pidettävien yleiskokousten ja hallituksen kokousten, olisi oltava mahdollisia;

12. kehottaa luomaan yhtenäisen unionin tason digitaalisen yritysrekisterin, joka toimii suorana yhteyspisteenä ESSU-yritysten rekisteröinnille ja täydentää ja laajentaa nykyistä kaupparekistereiden yhteenliittämisjärjestelmää (BRIS);

13. kehottaa kehittämään ja mukauttamaan edelleen unionin yritystunnistetta, jotta voidaan virtaviivaistaa rekisteröintiä, lisätä avoimuutta ja luottamusta, helpottaa yritysten tunnistamista sekä torjua petoksia ja veronkiertoa;

14. on sitä mieltä, että mahdollisuutta rekisteröityä ESSU:ksi ei pitäisi rajoittaa uuteen ”innovatiivisten yritysten” kategoriaan tai muihin rajoittaviin tekijöihin; varoittaa, että tällaisen uuden kategorian luominen lisäisi tarpeetonta byrokratiaa; selventää, että ainoastaan sellaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden, joilla on asuinpaikka unionissa tai jotka ovat sijoittautuneet unioniin, olisi voitava perustaa ESSU;

15. katsoo, että ESSU:n olisi voitava toimia itsenäisenä yksittäisenä yrityksenä tai ESSU-muotoisen emoyhtiön tytäryhtiönä;

16. korostaa, että yrityksen rekisteröidyn kotipaikan on oltava jossakin 27:stä jäsenvaltiosta, jotta se voidaan rekisteröidä ESSU:ksi; korostaa, että kotipaikka ja rekisteröity toimipaikka voivat sijaita eri jäsenvaltioissa;

17. korostaa, että tuottavuuden kasvun, innovoinnin ja sosiaalisen osallisuuden on kuljettava käsi kädessä; katsoo, että olisi harkittava työntekijöiden osakeohjelmien laatimista ESSU:n työntekijöille, jotta he voivat saada omistusoikeuden yrityksestä;

Suojatoimet

18. korostaa tarvetta suojella eurooppalaisia innovatiivisia yrityksiä kilpailijoiden ostamiseksi ulos markkinoilta toteutetuilta yrityskaupoilta ja estää se, että innovaatiot, joita usein tuetaan EU:n julkisista tutkimusrahastoista, siirtyvät unionin ulkopuolelle; katsoo, että yrityskeskittymien sääntely ei riitä ratkaisemaan kilpailijoiden ostamiseksi ulos markkinoilta toteutettuja kauppoja; kehottaa sisällyttämään osaksi lainsäädäntöehdotusta valinnaisia vastuullisen omistamisen (steward ownership) muotoja, keinoja varojen käytön rajoittamiseksi (asset locks) ja erilaisia osakelajeja, erityisesti kahteen eri luokkaan kuuluvia osakkeita, mukaan lukien osakkeet, joihin liittyy veto-oikeus;

19. on huolissaan riskistä heikomman osapuolen suojelua koskevien nykyisten normien heikentämiseen jäsenvaltioiden kansallisissa oikeusjärjestyksissä;

20. katsoo, että lainvalintasääntöjen käyttö on asianmukaisempi tapa puuttua heikomman osapuolen suojeluun kuin uudessa lainsäädäntöehdotuksessa esitetyt aineelliset säännöt; vaatii, että asioista, jotka liittyvät työntekijöiden osallistumiseen päätöksentekoon, säädetään siinä lainsäädännössä, jota noudatetaan yhtiön tosiasiallisessa kotipaikassa eli paikassa, josta käsin yhtiötä johdetaan.

Pääoman saatavuus

21. kehottaa laatimaan malliasiakirjoja, joita käytetään koko unionissa osakassopimuksia ja yhtiöjärjestystä varten;

22. katsoo, että uuteen lainsäädäntöehdotukseen olisi sisällytettävä oman pääoman kaltaisia velkainstrumentteja koskevat yhdenmukaistetut säännöt, joiden avulla sijoittajat voivat sijoittaa yritykseen ilman, että he hankkivat määräysvallan yrityksessä;

Riitojenratkaisu

23. katsoo, että ESSU-yrityksiin liittyviä riitoja varten olisi perustettava vaihtoehtoinen riitojenratkaisumekanismi nopean ja erikoistuneen riidanratkaisun varmistamiseksi; katsoo lisäksi, että jäsenvaltioiden olisi harkittava, että niiden kansallisiin tuomioistuimiin perustettaisiin erillinen kokoonpano käsittelemään ESSU-yrityksiin liittyviä yritysten välisiä riitoja, ja että riitojenratkaisu olisi voitava hoitaa tällaisissa kokoonpanoissa englanniksi;

Loppumääräykset

24. pyytää komissiota tekemään vuoden 2026 ensimmäiseen neljännekseen mennessä SEUT 50 artiklan ja 114 artiklan nojalla ehdotuksen direktiiviksi oheisessa liitteenä olevien suositusten mukaisesti;

25. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman sekä liitteenä olevat suositukset komissiolle ja neuvostolle.

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYKSEN LIITE:
PYYDETYN EHDOTUKSEN SISÄLTÖÄ KOSKEVAT SUOSITUKSET

1. Yleiset periaatteet ja oikeudellinen muoto

Parlamentti ehdottaa, että 28. oikeusjärjestyksen kattama yhtiömuoto nimetään ”eurooppalaiseksi start-up- ja scale-up-yritykseksi” (ESSU); ESSU:n ei pitäisi olla itsenäinen yleiseurooppalainen yhtiömuoto vaan kaikissa jäsenvaltioissa käytössä oleva kansallinen yhtiömuoto, jonka on koostuttava tietyistä unionin lainsäädännöllä yhdenmukaistetuista elementeistä. Lyhenne ”ESSU” olisi lisättävä nykyisten kansallisten yhtiömuotojen lyhenteiden joukkoon.

ESSU:n olisi perustuttava kansallisessa lainsäädännössä vahvistettuihin yhtiömuotoihin. Jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti päättää, sallivatko ne olemassa olevien kansallisten yhtiömuotojen muuntamisen ESSU:ksi vai luovatko ne mieluummin uuden kansallisen yhtiömuodon. Kansallisen yhtiömuodon perustajien tai omistajien olisi voitava vapaaehtoisesti valita, soveltavatko he uutta oikeusjärjestystä, joka sallisi yrityksen käyttää ESSU-lyhennettä.

ESSU olisi tunnustettava automaattisesti kaikkien jäsenvaltioiden kansallisissa oikeusjärjestyksissä rajoitetun vastuun yhtiöksi.

ESSU:n perustamiseen olisi sovellettava sen jäsenvaltion lakia, johon kyseinen yhtiö on rekisteröity. Tästä periaatteesta poiketen ja ennalta määriteltyjen yleisten etujen suojaamiseksi olisi oltava mahdollista määrittää sovellettava laki perustamispaikan sijasta ensisijaisella liittymäperusteella.

Oikeusperustana ESSU:lle ovat SEUT-sopimuksen 50 artikla ja 114 artiklan 1 kohta. Jotta taattaisiin oikeusvarmuus ESSU:n peruselementtien osalta, SEUT 50 artiklan ja 114 artiklan 1 kohdan nojalla annetun direktiivin on oltava yhdenmukaisuuden ylärajan määrittelevä direktiivi.

Parlamentti on tietoinen riskistä, että 28. oikeusjärjestys saattaa mahdollistaa sen, että pakottaviin kansallisiin säännöksiin sisältyvää heikompien osapuolten kotimaista suojelua kierretään. Sen vuoksi ESSU-yhtiömuotoa koskevat säännöt eivät saisi rajoittaa unionin ja kansallisen lainsäädännön soveltamista individuaalisen ja kollektiivisen työoikeuden alalla, mukaan lukien työntekijöiden osallistumista päätöksentekoon koskevat säännöt, ja niiden olisi sisällettävä suojatoimia, joilla tehokkaasti estetään ESSU:n väärinkäyttö.

2. Soveltamisala

Jäsenvaltioiden olisi säädettävä kansallisissa oikeusjärjestyksissään säännöistä, joiden mukaisesti kansallisessa yhtiömuodossa voidaan käyttää lyhennettä ”ESSU” yrityksen nimessä. Jotta kansallinen yhtiömuoto voidaan rekisteröidä ESSU:ksi, sen olisi täytettävä seuraavat vaatimukset:

– sen on oltava oikeustoimikelpoinen oikeussubjekti, joka tunnustetaan automaattisesti kaikissa jäsenvaltioissa rekisteröintipäivänä

– sen on oltava rajoitetun vastuun yhtiö, jossa omistajien vastuu yhtiön veloista rajoittuu heidän osuuksiensa määrään

– se ei saa olla julkisesti listattu yhtiö

– sen on oltava yhden tai useamman sellaisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön perustama, joka asuu jossakin jäsenvaltiossa tai on sijoittautunut kyseiseen jäsenvaltioon

– sen olisi voitava toimia itsenäisenä yksittäisenä yrityksenä tai ESSU-muotoisen emoyhtiön tytäryhtiönä

– sen rekisteröidyn kotipaikan on sijaittava jossakin jäsenvaltiossa.

Jos kansallisessa yhtiöoikeudessa säädetään sellaisen yhtiön perustamista varten maksetusta vähimmäispääomasta, joka on oikeutettu rekisteröitymään ESSU:ksi, välittömästi maksetun pääoman on oltava kyseisen yhtiön rekisteröintiä varten 1 euroa ja yhtiöllä olisi oltava velvollisuus osoittaa vähintään 25 prosenttia vuotuisesta voitostaan lakisääteiseen rahastoon, kunnes kyseinen rahasto yhdessä mahdollisen alun perin maksetun pääoman kanssa saavuttaa kyseisessä kansallisessa lainsäädännössä edellytetyn vähimmäispääoman.

Yksinkertaistamisen vuoksi mahdollisuutta rekisteröityä ESSU:ksi ei pitäisi rajoittaa uuteen ”innovatiivisten yritysten” kategoriaan tai muin rajoittavin tekijöin, sillä tämä aiheuttaisi lisää byrokratiaa ja tarpeettoman hallinnollisen rasitteen.

Jos tarkoituksena on, että ESSU listautuu osakemarkkinoille, olisi edellytettävä, että se muutetaan julkiseksi osakeyhtiöksi kansallisen tai unionin lainsäädännön mukaisesti muuntamista koskevien kansallisten ja unionin sääntöjen mukaisesti.

3. Yhtiömuodon luominen

ESSU:n perustamisen ja rekisteröinnin olisi tapahduttava täysin digitaalisesti ja yhden kerran periaatetta noudattaen. ESSU:n perustaminen on saatettava loppuun 48 tunnissa.

Perustamisen yhteydessä ESSU:lle olisi osoitettava yhtenäinen digitaalinen identiteetti ja yritystunniste, jotta voidaan virtaviivaistaa rekisteröintiä, lisätä avoimuutta ja luottamusta, helpottaa yritysten tunnistamista sekä torjua petoksia ja veronkiertoa.

Jotta näiden tavoitteiden saavuttaminen olisi helpompaa, komission olisi perustettava yhtenäinen unionin tason digitaalinen yritysrekisteri ESSU-yrityksille ja ylläpidettävä sitä. Tällainen rekisteri täydentäisi ja laajentaisi nykyistä kaupparekistereiden yhteenliittämisjärjestelmää (BRIS). Yhtenäisen unionin tason digitaalisen yritysrekisterin ei pitäisi korvata nykyisiä kansallisia rekisteröintisääntöjä, vaan sen olisi toimittava yhteisenä portaalina. Kun yritys rekisteröityy unionin tason digitaaliseen yritysrekisteriin, sen on valittava rekisteröintipaikaksi jokin jäsenvaltio ja samalla rekisteröintiin sovellettava kansallinen lainsäädäntö.

Yhtenäisellä unionin tason digitaalisella yritysrekisterillä luotaisiin suora yhteyspiste, jonka kautta yritykset voivat rekisteröityä ESSU:ksi. Rekisteröinti, täydentäminen ja päivitys olisi tehtävä kyseisessä rekisterissä vain kerran, ja tietojen olisi oltava saatavilla kaikissa jäsenvaltioissa monikielisen rajapinnan ja eIDAS-asetuksen[1] mukaisten yhdenmukaistettujen tunnistusstandardien ansiosta. Rekisterissä voitaisiin hyödyntää suljettua hajautetun tilikirjan (DLT) verkostoa, johon kirjataan keskeiset yritystapahtumat, kuten rekisteröinnit tai osakesiirrot, muuttumattomia aikaleimoja käyttäen.

4. Suojatoimet

ESSU-yrityksiä koskevat säännöt eivät saisi vaikuttaa individuaaliseen ja kollektiiviseen työoikeuteen eivätkä sääntöihin, jotka koskevat työntekijöiden osallistumista päätöksentekoon.

Työsopimuksiin sovellettava laki olisi määritettävä yksinomaan asetuksen (EY) N:o 593/2008 8 artiklan nojalla.

Työntekijöiden osallistumiseen päätöksentekoon liittyviin asioihin olisi sovellettava sitä lakia, jota noudatetaan yhtiön tosiasiallisessa kotipaikassa eli paikassa, josta käsin yhtiötä johdetaan.

Jos syntyy kiistaa tai on epävarmuutta siitä, mitä kansallista lainsäädäntöä sovelletaan asioihin, jotka liittyvät työntekijöiden osallistumiseen päätöksentekoon, ESSU:n hallituksen, työntekijöiden tai ammattiliittojen edustajien, joilla olisi kansallisen lainsäädännön nojalla nimitysoikeus, jonka soveltaminen on kiistanalaista tai epävarmaa, olisi voitava pyytää sen jäsenvaltion tuomioistuinta, jossa yhtiöllä on rekisteröity kotipaikka, päättämään sovellettavasta laista. Kyseisellä tuomioistuimella olisi oltava yksinomainen toimivalta ratkaista asia.

5. Kannustaminen toimimaan pitkällä aikavälillä

Jotta voidaan suojella eurooppalaisia innovatiivisia yrityksiä kilpailijoiden ostamiseksi ulos markkinoilta toteutetuilta yrityskaupoilta ja estää se, että innovaatioita, joiden luomista usein tuetaan eurooppalaisilla julkisilla tutkimusvaroilla, siirretään unionin ulkopuolelle, jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön sääntöjä, joiden nojalla yritykset voivat tehdä peruuttamattoman valinnan osallistua muun muassa seuraaviin täydentäviin oikeudellisiin suojajärjestelmiin:

– äänioikeuksien ja taloudellisten oikeuksien erottaminen toisistaan eri osakelajeilla, erityisesti kahteen eri luokkaan kuuluvilla osakkeilla

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 910/2014, annettu 23. heinäkuuta 2014, sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj).

– äänioikeuksien luokittelu ei-siirtokelpoisiksi ja ei-periytyviksi

– voitonjako sijoittajille tai taloudellisten oikeuksien haltijoille sellaisen joko ajallisesti tai määrällisesti rajoitetun sopimuksen perusteella, jonka jompikumpi osapuoli voi milloin tahansa irtisanoa

– yhtiömuodon rajatylittävän muuttamisen rajoittaminen yhteisöihin, jotka ovat valinneet täydentävän oikeussuojajärjestelmän, erityisesti varojen käytön rajoitusten osalta.

Yritysten, jotka ovat valinneet tällaisia täydentäviä oikeussuojajärjestelmiä, olisi voitava sisällyttää yrityksensä nimeen merkintä ”vastuullisesti omistettu”.

Direktiiviä (EU) 2017/1132 olisi muutettava rajatylittävien yhtiömuodon muutosten, sulautumisten ja jakautumisten osalta, jotta jäsenvaltiot, jotka ovat päättäneet ottaa käyttöön oman kansallisen vastuullisen omistajuuden muotonsa, voivat rajoittaa tällaisen kansallisen yhtiömuodon muuttamista rajatylittävästi sellaisiksi yhtiömuodoiksi, joita on käytössä muissa, samankaltaisia vastuullisen omistajuuden muotoja tarjoavissa jäsenvaltioissa.

6. Osaajien houkutteleminen

Tuottavuuden kasvun, innovoinnin ja sosiaalisen osallisuuden on kuljettava käsi kädessä. ESSU:n ansiosta kaikkialla unionissa olisi pystyttävä tukeutumaan vapaaehtoisiin yhdenmukaistettuihin sääntöihin, jotka koskevat työntekijöiden osakasjärjestelmien strukturointia erillisen välittäjän avustuksella. Tämä antaa pk-, start-up- ja scale-up-yrityksille mahdollisuuden houkutella osaajia ja kannustaa pitkäaikaiseen sitoutumiseen sekä varmistaa, että työntekijöillä on mahdollisuus oikeudenmukaisesti ja täysin hyötyä arvosta, jota he ovat työllään ja henkisen pääomansa avulla synnyttämässä. Suunniteltaessa yhdenmukaistettuja sääntöjä ESSU:n puitteissa on otettava huomioon seuraavat periaatteet:

– ennakkoehtona on, että tällaiset järjestelmät eivät missään olosuhteissa saisi korvata tai pienentää tavanomaista peruspalkkaa tai muunlaisia maksuja, kuten sosiaaliturvamaksuja, vaan niiden pitäisi täydentää kaikkia sosiaalisia ja sopimusperusteisia oikeuksia

– avoimuuden on oltava keskeinen periaate tällaisten järjestelmien suunnittelussa ja täytäntöönpanossa

– tällaisiin järjestelmiin osallistumisen on oltava syrjimätöntä ja avointa kaikille työntekijöille

– tällaisiin järjestelmiin osallistumisen on oltava työntekijöille vapaaehtoista

– näihin järjestelmiin on liitettävä mekanismeja, joilla suojellaan työntekijöitä kohtuuttomilta taloudellisilta riskeiltä.

Komission olisi työmarkkinaosapuolia kuullen ja parhaiden käytäntöjen perusteella laadittava yksinkertaisten perusluonteisten voitonjakosopimusten mallit ja ohjeet ESSU-yrityksille, jotta voidaan helpottaa täytäntöönpanoa, lisätä tietoisuutta ESOP-periaatteista ja lähentää taloudellisen osallistumisen järjestelmiä eri jäsenvaltioissa. Mallisopimuksissa ja ohjeissa olisi paitsi oltava tietoa työntekijöille aiheutuvista taloudellisista riskeistä myös määriteltävä

mahdollisuudet henkilöstöostoon ja otettava huomioon työntekijöihin kohdistuvat vaikutukset erityisesti sukupuolten tasa-arvon kannalta.

7. Riskipääoman houkuttelu

Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön yhdenmukaistettuja oman pääoman kaltaisia velkainstrumentteja, joiden avulla sijoittajat voivat sijoittaa yrityksiin hankkimatta määräysvaltaa yrityksessä (kuten voitto-osuusoikeudet, äänettömät osakkuudet tai voittoon sidotut lainat). Tällaiset oman pääoman kaltaiset velkainstrumentit

– olisi luotava tekemällä yhtiön ja sijoittajan välinen sopimus pääomasijoituksesta; tällaisessa sopimuksessa on mainittava sijoitetun pääoman määrä, määritettävä takaisinmaksupäivä ja määrättävä korvauksesta, joka voi olla kiinteä tai vaihtuva korko tai voitto-osuus

– olisivat alisteisia tavanomaisiin velkasitoumuksiin nähden

– olisi käsiteltävä omana pääomana tai omaa pääomaa korvaavana pääomana sääntely- ja kirjanpitotarkoituksia varten.

Jotta voitaisiin lisätä oikeusvarmuutta sisämarkkinoiden 27:llä kansallisella lainkäyttöalueella ja vähentää markkinoille pääsyn esteitä ESSU-yrityksiin investoimisen yhteydessä, komission olisi avustettava yhtiöjärjestysten, osakkeenomistajien sopimusten ja kaikkien muiden asiaankuuluvien asiakirjojen mallien laatimisessa ja perustettava foorumi, jolla kyseiset malliasiakirjat asetetaan saataville kaikilla unionin virallisilla kielillä.

Komission olisi nimitettävä asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä on laatia standardoituja ja korkealaatuisia yhtiöjärjestysmalleja, jotka vastaavat ESSU-yritysten yhdenmukaistettuja vaatimuksia. Asiantuntijaryhmän olisi koostuttava muun muassa perustajista, sijoittajista ja ammattiliitoista.

Komission olisi nimitettävä toinenkin asiantuntijaryhmä, jonka tehtävänä on laatia standardoituja, oikeudenmukaisia ja laadukkaita mallisopimuksia osakkaita varten. Tällaisissa malliosakassopimuksissa olisi löydettävä tasapaino perustajien ja sijoittajien etujen välillä. Asiantuntijaryhmän olisi koostuttava muun muassa perustajista ja riskipääomasijoittajista.

Komission olisi perustettava eurooppalaista ja vertailevaa yrityslainsäädäntöä käsittelevä yhteinen tutkimuskeskus, jotta saadaan avoimesti saatavilla olevaa ja vertailukelpoista tietoa liiketoiminnan sääntelystä jäsenvaltioissa kaikilla unionin virallisilla kielillä.

8. Erityinen riitojenratkaisujärjestelmä

ESSU-yrityksiä koskevan riitojenratkaisun nopeuttamiseksi olisi perustettava vaihtoehtoinen erityinen riitojenratkaisumekanismi. Mekanismiin osallistumisen edellytyksenä olisi oltava asianomaisten osapuolten suostumus. Individuaaliseen ja kollektiiviseen työoikeuteen liittyvät riidat olisi jätettävä tämän mekanismin ulkopuolelle. Toimivalta näissä tapauksissa olisi määritettävä asetuksen (EU) N:o 1215/2012 20–23 artiklan mukaisesti.

Lisäksi jäsenvaltioiden olisi perustettava kansallisiin tuomioistuimiinsa erillinen kokoonpano – joko yksi kokoonpano yhtä kansallista tuomioistuinta kohden tai yksi kokoonpano kutakin tuomioistuinta kohden kussakin liittovaltiorakenteeseen kuuluvassa yksikössä kyseessä olevasta kansallisesta oikeusjärjestelmästä riippuen. Tällaisten kokoonpanojen tarkoituksena olisi oltava yritysten välisten, ESSU-yhtiömuotoon liittyvien siviilioikeudellisten riitojen, ESSU:n hankinnasta tai ESSU:n osakkeiden hankinnasta aiheutuvien tai näihin asioihin liittyvien riitojen sekä ESSU:n ja sen hallinto- tai valvontaelimen jäsenten välisten riitojen ratkaiseminen. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että menettelyt tällaisissa kokoonpanoissa voidaan järjestää englanniksi edellyttäen, että osapuolet antavat suostumuksensa.

PERUSTELUT

Euroopan komissio on uudella toimikaudella ilmoittanut aikovansa luoda yrityksille uuden oikeudellisen aseman eli ns. 28. oikeusjärjestelmän. Termi ”28. oikeusjärjestelmä” kuvaa lainsäädäntötekniikkaa, jossa EU:n tasolla hyväksytyt oikeudellisesti sitovat säännöt ovat jäsenvaltioiden alueella voimassa rinnakkain kansallisten sääntöjen kanssa. Sääntöjen soveltaminen riippuu yksityisten osapuolten vapaaehtoisesta valinnasta sitoutua kyseisiin EU:n sääntöihin. Tullakseen valituiksi EU:n sääntöjen on oltava yksityisten osapuolten näkökulmasta niille edullisempia kuin muutoin sovellettava kansallinen lainsäädäntö. EU on aiemmin käyttänyt tätä lainsäädäntötekniikkaa hyväksyessään yleiseurooppalaisen eläketuotteen (PEPP), siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (UCITS) ja eurooppayhtiöt (SE). Komissio ehdotti Societas Privata Europaeaa (SPE), Societas Unius Personaeta (SUP) ja yhteistä eurooppalaista kauppalakia (CESL) 28. oikeusjärjestyksen mukaisesti, mutta se ei saattanut lainsäädäntöprosessia koskaan päätökseen.

Kyseisen 28. oikeusjärjestyksen hyödyntäminen innovatiivisten yritysten tukemiseksi oli tullut esille myös Enrico Lettan raportissa *Much More Than a Market*, jossa hän vaati ”yksinkertaistetun eurooppayhtiön” perustamista. Vastaavia viittauksia löytyy myös Euroopan komission viimeaikaisista tiedonannoista ja Euroopan kilpailukyvyn tulevaisuutta koskevasta Draghin raportista *The Future of European Competitiveness*. Euroopan parlamentin valiokunta-aloitteisessa lainsäädäntömietinnössä on tarkoitus hahmotella tällaisen yhtiömuodon suunnittelua ja puitteita koskevaa polkua ja tarkastella erityisesti sitä, miten tällainen status voisi hyödyttää pk-, start-up- ja scale-up-yrityksiä ja niiden perustajia, jotka haluavat toimia ja laajentaa toimintaansa sisämarkkinoilla, ilman että toiminta rajoittuisi niihin.

Euroopan komissiolla on ollut aiemminkin yrityksiä perustaa yksityiseen eurooppayhtiöön sovellettava järjestelmä, mutta yksikään niistä ei ole onnistunut täysin. Epäonnistumisten taustalla ovat järjestelmään jääneet porsaanreiät sekä työntekijöiden kuulemis- ja osallistumisoikeuksiin liittyvien suojatoimien puuttuminen, minkä vuoksi tarvittava yhteisymmärrys on jäänyt saavuttamatta. Näiden yritysten yhteydessä luotiin oikeudellisia, hallinnollisia ja taloudellisia lisärasitteita, mikä osaltaan rajoitti nuorten yritysten halukkuutta järjestelmän omaksumiseen.

Tarvittavien suojatoimien käyttöönotto 28. oikeusjärjestyksen väärinkäytön estämiseksi erityisesti päätöksentekosääntöjen osalta on äärimmäisen tärkeää ja välttämätön ennakkoehto sille, että tämä hanke onnistuu ja sille saadaan yhteiskunnallinen hyväksyntä.

Vaikka yhtiöoikeuden yhdenmukaistamiseksi Euroopassa on sittemmin toteutettu merkittäviä toimia jo vuosien ajan, monet erityisesti pienempien ja uusien yritysten haasteet ovat edelleen ratkaisematta ja samanaikaisesti on ilmaantunut uusia taloudellisia haasteita.

Esittelijä ehdottaa näin ollen, että komission ehdottama yhtiömuoto nimettäisiin ”eurooppalaiseksi start-up- ja scale-up-yritykseksi” (ESSU). Sen sijaan, että asetuksella luotaisiin itsenäinen yleiseurooppalainen yhtiömuoto – mikä edellyttäisi oikeusperustaksi SEUT 352 artiklan 1 kohtaa ja aiheuttaisi riskin aiempien virheiden toistamisesta – esittelijä suosittelee, että otettaisiin käyttöön kansallinen yhtiömuoto, joka tunnustettaisiin

automaattisesti kaikissa jäsenvaltioissa. Tämä voidaan toteuttaa parantamalla nykyisiä kansallisia rajoitetun vastuun yhtiömuotoja tai luomalla uusia räätälöityjä kansallisia yhtiömuotoja. Joidenkin keskeisten elementtien ylikansallistaminen pitäen muutoin kiinni kansallisesta yhtiömuodosta onnistuu SEUT-sopimuksen 50 ja 114 artiklaan perustuvalla yhdenmukaisuuden ylärajan määrittelevällä direktiivillä.

Eurooppalainen start-up- ja scale-up-yritysmuoto (ESSU) selättäisi rasitteet luomalla yksinkertaistetun, digitalisoidun, ymmärrettävän ja käyttäjäystävällisen sääntely-ympäristön, joka olisi räätälöity pk-, start-up- ja scale-up-yritysten tarpeisiin eikä rajoittuisi uuteen ”innovatiivisten” yritysten kategoriaan tai muihin rajoittaviin kriteereihin, jotta voidaan synnyttää ja vahvistaa innovointia Euroopassa. Se, että oikeudellisen muodon käytön ehdoksi asetetaan, että osapuolet esittävät tarvittavat todisteet kelpoisuudestaan – esimerkiksi ”innovatiivisesta” luonteestaan – lisäisi hallinnollista taakkaa, jonka hallinnassa erityisesti pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on vaikeuksia. Jotta voidaan parhaiten vastata pk-, start-up- ja scale-up-yritysten tarpeisiin, ESSU:n on oltava pörssissä listaamaton rajoitetun vastuun yhtiö.

Sen lisäksi, että yksinkertaistetaan yritysten perustamis- ja rekisteröintimenettelyjä, esittelijä ehdottaa, että oikeudellisessa kehyksessä olisi käsiteltävä erilaisia tekijöitä, joilla vahvistetaan uuden yhtiömuodon valitsevien pk-, start-up- ja scale-up-yritysten kilpailukykyä. Ehdotuksessa hahmotellaankin eri osatekijöitä, jotka on tarpeen huomioida parannettaessa ESSU-yritysten mahdollisuuksia hankkia pääomaa ja osaajia ja kannustettaessa vaikuttamaan pitkän aikavälin tulevaisuuteen. Erityisesti start-up-yritykset, jotka muuntavat innovatiivisia ideoita myyntikelpoisiksi tuotteiksi, ovat alttiita kilpailijoiden ostamiseksi ulos markkinoilta toteutetuille hankinnoille, joita tuskin voidaan valvoa yrityskeskittymien valvontaa koskevilla laeilla. Esittelijä haluaakin tutkia sellaisia pitkällä aikavälillä tarkoituksenmukaisten yhtiömuotojen elementtejä, joista on jo kokemusta tai joita kokeillaan eri jäsenvaltioissa. Tämä koskee erityisesti keinoja varallisuuden käytön rajoittamiseksi ja haasteita, joita rajatylittäviin yhtiömuodon muutoksiin mahdollisesti liittyy. Jotta yritykset, jotka valitsevat pitkää aikaväliä palvelevan oikeudellisen järjestelmän, olisivat houkuttelevia sijoittajille, tällaisiin ehdotuksiin on liitettävä EU:n laajuiset yhdenmukaistetut säännöt, jotka koskevat oman pääoman kaltaisia velkainstrumentteja, jotka antavat sijoittajille mahdollisuuden sijoittaa yrityksiin hankkimatta määräysvaltaa yhtiössä (kuten voitto-osuusoikeudet, äänettömät osakkuudet tai voittoon sidotut lainat).

Muiden yhtiömuotojen suosio muissa maissa (esimerkkinä Delaware Inc. Yhdysvalloissa) on kytköksissä kyseiseen yhtiömuotoon liittyviä asioita käsittelevän tuomioistuinjärjestelmän tehokkuuteen, nopeuteen ja erikoistumisasteeseen. Tällainen tavoite voidaan saavuttaa ESSU-yrityksiin sovellettavalla vaihtoehtoisella riitojenratkaisumekanismilla sekä jäsenvaltioiden tuomioistuinten erityiskokoonpanoilla, jotka ovat erikoistuneet ESSU-asioihin. Molemmat voivat ratkaista ainoastaan yritysten välisiä siviilioikeudellisia riitoja, ESSU-yritysten hankinnasta tai ESSU-yritysten osakkeiden hankinnasta aiheutuvia tai näihin asioihin liittyviä riitoja sekä ESSU-yrityksen ja sen hallinto- tai valvontaelimen jäsenten välisiä riitoja. Tällaisiin erityisiin riidanratkaisumekanismeihin osallistumisen edellytyksenä olisi oltava asianomaisten osapuolten suostumus. Individuaaliseen ja kollektiiviseen työoikeuteen liittyvät riidat jäävät tämän mekanismin ulkopuolelle.

Mitä tulee työntekijöiden päätöksentekoon osallistumista koskeviin sääntöihin sovellettaviin suojatoimiin, esittelijä ehdottaa lainvalintaan perustuvaa ratkaisua aineellisten sääntöjen sijaan ja toteaa, että tällaiset löytyvät eurooppayhtiöiden osalta. Työntekijöiden

päätöksentekoon osallistumista koskevat säännöt eroavat merkittävästi toisistaan eri jäsenvaltioissa. Niiden olemassaolo ja merkitys liittyvät läheisesti jäsenvaltion talouden sosiaaliseen ulottuvuuteen, joten on erittäin suositeltavaa, että ESSU ei vaikuta päätöksentekoon osallistumista koskeviin kansallisiin järjestelyihin. Esittelijä katsoo, että kansallisten erityispiirteiden huomioon ottaminen onnistuu paremmin lainvalintasäännöillä, joilla yhdenmukaistetaan sovellettavan kansallisen oikeuden määrittämistä, kuin yhdenmukaistetuilla EU:n säännöillä. Kyse on aina poliittisesta kompromissista, sillä joissakin jäsenvaltioissa on tiukemmat standardit yhteistoiminnan osalta. Sen vuoksi on ESSU:n kannalta suositeltavaa, että päätöksentekoon osallistumiseen liittyviin asioihin sovellettava laki määräytyy sen mukaan, missä on ESSU:n tosiasiallinen kotipaikka eli paikka, josta käsin sitä johdetaan.

Lisäksi ESSU ei vaikuta individuaaliseen ja kollektiiviseen työoikeuteen, sillä yksittäisiin työsopimuksiin sovellettava laki määräytyy Rooma I -asetuksen 8 artiklan mukaisesti.

LIITE: YHTEISÖT TAI HENKILÖT, JOILTA ESITTELIJÄ ON SAANUT TIETOJA

Esittelijä ilmoittaa työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti saaneensa tietoja seuraavilta yhteisöiltä tai henkilöiltä valmistellessaan mietintöluonnosta:

Yhteisö ja/tai henkilö
ACT | The App Association - Transparency Register: 72029513877-54
Association pour l'Unification du Droit des affaires en Europe - Transparency Register: 490631396665-19
Bundesministerium der Justiz (BMJ) - Federal Ministry of Justice
Bundesministerium für Arbeit und Soziales (BMAS) - Federal Ministry of Labour and Social Affairs)
Bundesnotarkammer - Transparency Register: 74591581960-65
Bundesverband der Deutschen Volksbanken und Raiffeisenbanken - Transparency Register: 22330076571-75
Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands eV- Transparency Register: 0767788931-41
Confédération des Petites et Moyennes Entreprises (CPME) - Transparency Register: 74081206759-11
Conseil International du Notariat Belge /Internationale Raad van het Belgisch Notariaat- Transparency Register: 134690012359-91
Deutsche Bank AG - Transparency Register: 271912611231-56
Deutsche Börse AG - Transparency Register: 20884001341-42
Deutsche Industrie- und Handelskammer - Transparency Register: 22400601191-42
Deutscher Gewerkschaftsbund (DGB) - Transparency Register: 07595112423-87
Deutscher Sparkassen-und Giroverband - Transparency Register: 62379064909-15
Deutscher Steuerberaterverband e.V. - Transparency Register: 845551111047-04
EU Inc Petition - Transparency Register: 848536795849-82
European Commission
European Confederation of Directors' Associations (ecoDa) - Transparency Register: 37854527418-86
European Savings and Retail Banking Group - Transparency Register: 8765978796-80
European Startup Nations Alliance (ESNA)
European Trade Union Confederation - Transparency Register: 06698681039-26
France Digitale- Transparency Register: 479234015862-06
Gesamtverband der Deutschen Versicherungswirtschaft e.V. - Transparency Register: 6437280268-55
Global Legal Entity Identifier Foundation - Transparency Register: 660337819709-62
Hans-Böckler-Stiftung - Transparency Register: 957887652130-79
International Credit Insurance & Surety Association - Transparency Register: 924462331324-02
Leibniz Institute for Financial Research SAFE - Transparency Register: 843071031814-24
Nordic Financial Unions - Transparency Register: 4129929362-47
Oliver Coste
Österreichische Notariatskammer - Transparency Register: 6475183729-37
Permanent Representation of Austria to the European Union
Permanent Representation of Estonia to the European Union
Permanent Representation of France to the European Union
Permanent Representation of the Federal Republic of Germany to the European Union

Permanent Representation of the Kingdom of the Netherlands to the European Union
Startup Portugal
Stiftung Verantwortungseigentum e.V.- Transparency Register: 202064594750-82
Stripe, Inc.- Transparency Register: 389356530261-76
vbw - Vereinigung der Bayerischen Wirtschaft e. V. - Transparency Register: 49096067887-19

Esittelijä on yksin vastuussa edellä olevan luettelon laatimisesta.

Kun luettelossa mainitaan luonnollisen henkilön nimi ja/tai tehtävänimike, esittelijä vakuuttaa antaneensa kyseiselle henkilölle Euroopan parlamentin tietosuojaselosteen numero 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), jossa määritetään henkilötietojen käsittelyyn sovellettavat ehdot ja siihen liittyvät oikeudet.